

KS. STANISŁAW JÓZEF KOZA, Instytut Leksykograficzny KUL
SŁAWOMIR KLEIN OFMConv, doktorant IE KUL
JOLANTA KOZIEJ, Instytut Leksykograficzny KUL

PROFESOROWI LEONARDOWI GÓRCIE SVD W 70. ROCZNICĘ URODZIN

W 2006 r. w Instytucie Ekumenicznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II przypadły dwa jubileusze naszych znanych pracowników dydaktyczno-naukowych i profesorów: Wacława Hryniewicza OMI oraz niewiele ponad cztery miesiące młodszego Leonarda Górki SVD.

Jubileusz Prof. Wacława Hryniewicza OMI odbył się podczas uroczystej sesji naukowej w dniu 20 listopada 2006 r.¹ Złączono z nią uroczyste wręczenie specjalnej Księgi Pamiątkowej² Nie było możliwości właściwego uczczenia jubileuszu 70. urodzin Dra hab. Leonarda Górki SVD, profesora KUL, w tym samym okresie. Uroczysty jubileusz z okolicznościową sesją naukową i wręczeniem Księgi Pamiątkowej pt. *Różnić się w zgodzie. Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Profesorowi Leonardowi Górcie* (red. Sławomir Pawłowski SAC) jest planowany na 2008 r. Będzie to

---

¹ Zob. szczegółowy raport o tym wydarzeniu w niniejszym zeszycie: *Dokumentacja jubileuszu 70. rocznicy urodzin prof. Wacława Hryniewicza OMI*.

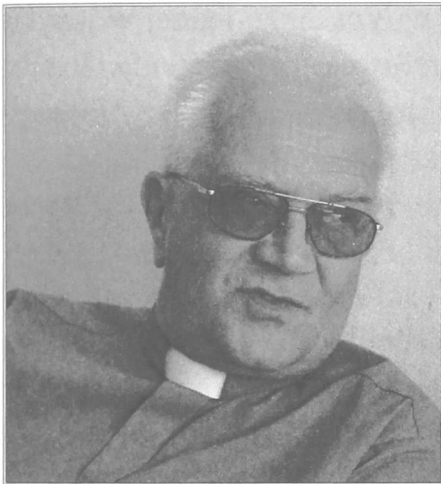
² Zob. oddzielne opracowanie na ten temat w niniejszym zeszycie: *Prezentacja zawartości Księgi Pamiątkowej dla prof. Wacława Hryniewicza OMI*.

dwudziesty piąty rok działalności dydaktyczno-naukowej Instytutu Ekumenicznego KUL i stosowna okazja naukowa, aby godnie uczcić młodszego Jubilatę teologii ekumenicznej.

Podwójny zeszyt „Roczników Teologicznych” za lata 2006-2007 (z. 7: teologia ekumeniczna) zawiera m.in. szczegółową dokumentację przebiegu uroczystości ku czci Ks. Prof. Waclawa Hryniewicza, prezentuje zawartość Księgi Pamiątkowej, która została przygotowana i oficjalnie wręczona Jubilatowi przy tej okazji.

W niniejszym opracowaniu zaprezentujemy szkieletowo najpierw życiorys Ks. Leonarda Górki, jego najważniejsze dokonania naukowe, a także przedstawimy kilka refleksji na temat jego myśli teologicznej³

I. KRÓTKI RYS ŻYCIA LEONARDA GÓRKI SVD

Leonard Górka urodził się 29 listopada 1936 r. w Cieszynie na Śląsku; jest więc „człowiekiem pogranicza”, o szczególnej wrażliwości i duchowej specyfice. Jako młody człowiek uczęszczał do szkoły (był to okres okupacji niemieckiej), w której nauczano w języku niemieckim. Studia filozoficzno-teologiczne odbył w Wyższym Seminarium Misyjnym Księży Werbistów w Pieniężnie. Na specjalistyczne studia z teologii dogmatyczno-porównawczej został skierowany w 1965 r. (trwały one wówczas trzy lata) do Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Od 1973 r. został zatrudniony jako pracownik naukowy

Wydziału Teologicznego KUL (pełnił funkcję asystenta Sekcji Teologii Porównawczej i Ekumenicznej).

Dnia 7 grudnia 1978 r. odbyła się publiczna obrona jego doktoratu pt. *Doktryna ekumeniczna Kongresów Welehradzkich 1907-1936*⁴ Dysertacja została napisana pod kierownictwem prof. dr hab. (obecnie kardynała) Stanisława Nagy’ego SCJ; jednym z recenzentów tej rozprawy był Waclaw Hryniewicz OMI⁵ – wówczas kierownik Sekcji Teologii Porównawczej i Ekumenicznej. Od 1982 r. pełnił funkcję adiunkta. Dnia 9 października 2001 r. habilitował się, a Centralna Komisja do Spraw Tytułu Nauko-

³ Większość danych tego opracowania autorzy zawdzięczają – wprost lub pośrednio – Prof. Leonardowi Górcie SVD. Naszemu Jubilatowi składamy za to serdeczne podziękowania. Wyrażamy też naszą nadzieję, że to szkieletowe opracowanie zostanie życzliwie przyjęte przez wszystkich, których interesują wszelkie sprawy szeroko pojmowanej ekumenii.

⁴ Powstała z niej później bardzo wysoko ceniona (zwłaszcza w Czechach) monografia pt. *Dziedzictwo Ojców. Ekumeniczny charakter tradycji welehradzkiej*. Warszawa: Wydawnictwo Księży Werbistów „Verbinum” 1995 (ss. 175).

⁵ Drugim był ks. prof. dr hab. Władysław Hładowski.

wego i Stopni Naukowych tę decyzję Rady Wydziału Teologii potwierdziła pismem z dnia 25 lutego 2002 r.⁶ W kwietniu tegoż roku ta sama Rada mianowała go kierownikiem Katedry Teologii Ekumenicznej IE. W rok później otrzymał nominację na profesora KUL. Od 15 lutego 2005 r. został następcą prof. W. Hryniewicza na stanowisku dyrektora IE KUL (przed paru laty funkcję tę określano mianem „kierownika”).

Cały czas pozostawał w ścisłych związkach z Wyższym Seminarium Misyjnym Księży Werbistów w Pieniężnie. Przez długie lata był i jest wykładowcą swego macierzystego seminarium duchownego. Po jego zaś afiliacji został pracownikiem dydaktyczno-naukowym Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

II. ZARYS DOKONAŃ NAUKOWYCH

Dr hab. Leonard Górka, profesor KUL, może poszczycić się prawie czterystoma publikacjami. Jest autorem i redaktorem kilku książek⁷, w tym także jednej w języku ukraińskim (*Спадщина отців. Екуменічний характер велєградської традиції*. Львів: Видавництво „Свічадо 2007) i jednej w języku czeskim (*Svatí Cyril a Metoděj. Ekumenická dimenze smiřeni*. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma s.r.o. 2007). Ukazały się one w ostatnim czasie, jakby specjalnie w okresie jego jubileuszu⁸ Od wielu też lat należy do Komitetu Redakcyjnego „Roczników Teologicznych” [Towarzystwa Naukowego KUL] – samodzielnego zeszytu siódmego poświęconego teologii ekumenicznej. Jest promotorem dwóch obronionych rozpraw doktorskich (Andrzej Łopalewski i Piotr Kopiec), dwudziestu ośmiu prac magisterskich. Recenzował ponad dwieście magisterskich prac dyplomowych (w tym było siedem, napisanych – głównie przez studentów teologii eksternistycznej – u ks. dra S. J. Kozy).

Ks. Prof. Górka jest członkiem kilku towarzystw naukowych polskich i międzynarodowych, m.in.: Towarzystwa Naukowego KUL i Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, Europejskiego Stowarzyszenia Teologów Katolickich, Missionswissenschaftliche Institut-St.-Augustin oraz European Society for Ecumenical Research „Societas Oecumenica” W celach badawczych przebywał na naukowych stypendiach zagranicznych w Institut Œcuménique de Bossey, Institut Catholique de Paris, Collegio del Verbo Divino a Roma.

⁶ Zob. np. S. J. K o z a. *Działalność naukowa Instytutu Ekumenicznego KUL w latach 2002-2003*. „Roczniki Teologiczne” 51:2004 z. 7 s. 234 przypis 4.

⁷ Chodzi tu głównie o dwie serie wydawnicze IE KUL: „Teologia w dialogu” oraz „Jeden Pan, jedna wiara. Studia i rozprawy Instytutu Ekumenicznego KUL” Szczegóły zob. zwłaszcza opracowanie jego bibliografii w niniejszym zeszycie.

⁸ Wcześniej ukazała się następująca pozycja w języku białoruskim: Я.С. Гаека, Л. Гурка. *Эўропа, Эвангэлле, Беларусь. Рэфлексыя напярэодні Трэцяга Тысячагодзя*. Ворша–Люблін–Харків: Марыянскі Дом Студыяў 1997 [ss. 39]. Seria: Слово 1.

Nasz Jubilat uczestniczył w wielu imprezach naukowych i popularnonaukowych w kraju i za granicą. W tym drugim przypadku szczególnie lubi kraje „trochę zapomniane” przez wielu polskich teologów: Białoruś (tzw. roczne sympozja międzynarodowe, organizowane przez stronę prawosławną, stały się jego specjalnością), Czechy, Słowację oraz Ukrainę.

III. KILKA REFLEKSJI O TEOLOGII JUBILATA

Główne obszary badań naukowych Ks. Prof. Leonarda Górki SVD streszcza w swoim biogramie. Dotyczą one: dogmatyki (eklezjologia ekumeniczna i sakramentologia); teologii jedności Kościoła i jedności chrześcijan, historii ruchu ekumenicznego ze szczególnym uwzględnieniem inicjatyw słowiańskich, problematyki cyrylo-metodiańskiej⁹ Jest to bardzo bogate spektrum badawcze.

Jubilat podkreśla przede wszystkim „słowiański kontekst ekumenizmu” oraz „soborowy ekumenizm” One stanowiły (można to było stwierdzić wyraźnie, słuchając jego wykładów, konwersatoriów czy uczestnicząc w prowadzonych przezeń ćwiczeniach) i stanowią dla niego dwie autentyczne i podstawowe pasje życiowe – oczywiście w zakresie teologii oraz ekumenii.

Wśród swoich wielkich mistrzów teologicznych wymienia zwłaszcza ks. prof. Wincentego Granata, byłego rektora KUL, a przede wszystkim – prof. nadzw. dra Bogusława Waczyńskiego SJ (1907-1981)¹⁰ Na temat swej książki *Dziedzictwo Ojców* napisał: „Do tej właśnie książki można by odnieść łacińskie powiedzenie *habent sua fata libelli*. Nie powstałaby bowiem, gdyby nie spotkanie z o. Bogusławem [...], jezuitą, polskim prekursorem w poznawaniu tradycji chrześcijańskiego Wschodu. Niemalą rolę odegrało również miejsce urodzenia i zamieszkania, znajdujące się w bezpośredniej bliskości Moraw. Najbardziej zaś morawski na Morawach jest Velehrad i jego tradycja. W nurcie tej tradycji tzw. Kongresy Welehradzkie (1907-1936) przygotowywały drogę porozumienia między prawosławnym Wschodem i łacińskim Zachodem słowiańskim” Dalej pisze: „W opinii uczestników kongresów – zarówno katolickich, jak i prawosławnych – najbliższą wszystkim Słowianom, choć niekoniecznie najważniejszą więzią niosącą ze sobą głębokie implikacje ekumenicz-

⁹ Zob. też w tym względzie: [bez podania autora]. *Biogramy pracowników naukowo-dydaktycznych*. W: *Księga pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wkład w kulturę polską w latach 1968-1993*. Red. M. Rusecki. Lublin: RW KUL 1994 s. 384; *Leonard Górka SVD. Werbista. Specjalista od tradycji cyrylo-metodiańskiej i Dekretu o Ekumenizmie. Profesor KUL. Dyrektor Instytutu Ekumenicznego KUL*. W: *Teologu polski, co sądzisz o swojej twórczości?* Oprac. i red. S. C. Napiórkowski. Niepokalanów: Wydawnictwo Ojców Franciszkanów 2007 s. 103-106, zwł. s. 103.

¹⁰ Na jego temat pisał sporo. Sporządził także jego bibliografię (zob. bliżej opracowanie bibliografii Jubilata – również w niniejszym zeszycie RT).

ne, jest ich duchowa genealogia. Początkami swymi sięga ona postaci i dzieła ewangelizacyjnego św. Cyryla i Metodego, czczonych na Wschodzie i Zachodzie słowiańskim jako świadków powszechnej jedności i symbol tradycji nie podzielonego jeszcze Kościoła”¹¹ I reasumuje: „Krótka rzecz ujmując tradycja cyrylometodiańska uczy otwartości wzajemnej i wrażliwości na dobra duchowe niesione przez odmienną kulturę i tradycję religijną. W tym też sensie stanowi ciągle aktualne dla nas zadanie”¹² Nic dodać, nic ująć.

Bardzo często podkreślał ekumenizm soborowy. Nic dziwnego, że na temat Soboru napisał m.in.: „Dostępna już dzisiaj oficjalna dokumentacja II Soboru Watykańskiego zobowiązuje nas, by studium treści soborowych nie ograniczać do tekstów ostatecznych bez uwzględnienia ich genezy. Pójście tą drogą gwarantuje teologom wejście w wielką przygodę stawania się Kościoła, jego rozwoju i przemiany. Jest to wezwanie ciągle aktualne dla teologów i historyków II Soboru Watykańskiego. Jest to tym bardziej potrzebne, ponieważ w tekstach soborowych sąsiadują obok siebie treści stare i nowe, chrystocentryczne jak i eklezjocentryczne, a nawet romanocentryczne. Dlatego też w dalszym ciągu konieczna jest praca teologiczna, która opatrzy wszystkie teksty soborowe kompetentnymi komentarzami analitycznymi”¹³ I takie właśnie podejście oraz umiłowanie myśli soborowej (zwłaszcza Dekretu o ekumenizmie) cechuje nadal ks. Leonarda Górkę.

Obaj Jubilaci są w pełnym tego słowa znaczeniu „dziećmi Soboru” Obaj śledzili to, co się działo podczas jego obrad, i to, co z nim było związane. Zaznajamiali się na bieżąco z tekstami soborowymi. Tego wymagali ich ówcześni wykładowcy i profesorowie. Ks. Leonarda intrygował np. udział obserwatorów soborowych oraz ich reakcje na świeże wydarzenia soborowe – zarówno na te określane jako zachowawcze i konserwatywne, jak również i te postępowe, awangardowe, budzące u wielu obawę o dalsze losy Kościoła.

*

Prof. Leonard Górka SVD – niepowtarzalna osobowość, człowiek, który zawsze jest uśmiechnięty, życzliwy, bardzo gościnny, dla każdego ma czas. Potrafi słuchać, rozumie innych, służy chętnie radą, jest uczynny, wyrozumiały, a gdy tego wymaga sytuacja – umie być bardzo wymagający. Cieszy się otaczającą przyrodą, która swoją niepowtarzalnością i pięknem wskazuje na Boga¹⁴ Podziwia naturę, jeżdżąc na ulubionym rowerze (w ostatnich miesiącach poważna i niespodziewana choroba unie-

¹¹ Leonard Górka SVD. *Werbista* s. 104

¹² Tamże s. 105.

¹³ Tamże. Jubilat odwołuje się tutaj także do swego artykułu: *Z historii „Unitatis Redintegratio”* W: *Kościół i dialog*. Red. A. Czaja, L. Górka, V. Kmiecik. Lublin: Wydawnictwo KUL 2005 s. 29-46.

¹⁴ Alicja Nowakowska, pracownik KUL, określiła ks. Leonarda w swobodnej rozmowie jako człowieka „zachwyconego Bogiem i Jego stworzeniem”

możliwia czerpanie radości z „rowerowej przygody”), czy wspinając się po górach (bardzo lubi góry zarówno po polskiej, jak i słowackiej oraz czeskiej stronie – może i samo jego nazwisko w jakiś sposób na to wpływa?!).

Tytuł przygotowywanej dla Niego przez IE KUL książki pamiątkowej pt. „Różnić się w zgodzie” można z pewnością traktować jako jego motto i dewizę życiową oraz ekumeniczną.

